

Avrupa Konseyi hakkında

1949 yılında kurulan Avrupa Konseyi, çocuklar dâhil olmak üzere bireylerin korunmasına ilişkin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve diğer referans belgelerine dayanan ortak ve demokratik prensipler geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Çocukların insan haklarını güvence altına almak ve teşvik etmek ve çocukları her türlü şiddetten korumak için "Çocuklar İçin ve Çocuklarla Birlikte Bir Avrupa İnşası" programı geliştirilmiştir.

Bu broşür, Türkiye'de Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC) tarafından yürütülen "Beştebir Kampanyası -Avrupa Konseyi, Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismara Karşı Korunması-" kapsamında Hollanda Kralliyeti Ankara Büyükelçiliği'nin Matra Programı çerçevesinde bastırılmıştır.

Building a Europe for and with children
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
www.coe.int/children
children@coe.int

TUR - PREMS 21014 - © Avrupa Konseyi - Resimler: Lotte Klaverr

Çocukların Cinsel Sömürü ve Cinsel İstismara Karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi

Cinsel sömürü ve cinsel istismar, çocuklara karşı uygulanan şiddetin en kötü biçimlerindedir. UNICEF'e göre, her yıl yaklaşık 2 milyon çocuk "seks endüstrisi"nde kullanılmaktadır. İnternette, cinsel istismara uğramış 10-20.000 çocuğa ait 1 milyondan fazla görüntü yer almaktadır. Bu çocuklardan çok azının kimliği tespit edilebilmiştir. Çoğu meçhul, terkedilmiş ve büyük ihtimalle halen istismar edilmektedir.

Avrupa'da çocuk istismarının boyutlarına ilişkin istatistikler bulunmamakta, ancak bildirilen vakalarla gerçek vaka sayısı arasında büyük farklılık olduğu iyi bilinmektedir. Elimizdeki veriler, Avrupa'daki çocuk istismarının çoğunlukla aile içinde, çocuğa yakın kişiler tarafından ya da çocuğun sosyal çevresinde gerçekleştiğini göstermektedir. Çocukları şiddete, özellikle cinsel şiddete karşı korumak, Avrupa Konseyinin uzun zamandır öncelik verdiği bir konu olmuştur.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Bu sözleşmenin amacı nedir?

Çocukların Cinsel Sömürüye ve Cinsel İstismara karşı Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, çocuklara karşı işlenen cinsel suçların önlenmesi, faillerinin yargılanması ve çocuk mağdurların korunması yönünde atılan önemli bir adımdır.

Çocukların korunması amacı bu sözleşmenin merkezinde yer alır. Sözleşme her yönüyle, çocuk haklarına saygı, çocukların esenliğinin sağlanması, görüşlerine, ihtiyaçlarına ve endişelerine cevap verilmesi ve her zaman yüksek menfaatlerine göre hareket edilmesi konularına odaklanmıştır.

Sözleşmeye göre devletlerin yapması gerekenler nelerdir?

Önleyici tedbirler

- ▶ çocuklarla temas halinde çalışan kimselerin incelenmesi, işe alınıp eğitilmesi;
- ▶ çocukların cinsel sömürü ve cinsel istismar konusunda ve kendilerini bunlardan nasıl koruyacakları konusunda bilinçlendirilmesi;
- ▶ çocuklara karşı cinsel suçları önlemek amacıyla, hem suçlular hem de muhtemel suçlularla ilgili müdahale tedbirlerinin alınması ve bunların düzenli aralıklarla izlenmesi.

Koruyucu tedbirler

- ▶ mağdurları ve ailelerini desteklemeye yönelik programlar geliştirilmesi, iyileştirici yardım ve acil psikolojik destek sağlayacak bir düzen kurulması;
- ▶ cinsel sömürü ve cinsel istismar şüphesi bulunan durumların bildirilmesinin teşvik edilmesi;
- ▶ danışmanlık hizmeti verecek, telefon ve internet acil yardım hatlarının tesis edilmesi.

Ceza hukukuna ilişkin tedbirler

- ▶ yasal olarak cinsel faaliyetlere girebilecek yaşa erişmemiş bir çocukla bu tür faaliyetlere girişmek gibi belirli davranışların ceza gerektiren suç sayılmasının sağlanması;
- ▶ özellikle de internet olmak üzere yeni teknolojiler kullanılarak çocuklara cinsel açıdan zarar verecek davranışların, örneğin çocukların kandırılmasının (cinsel amaçlı tekliflerde bulunulmasının) suç olarak kabul edilmesi;
- ▶ etkili, orantılı ve caydırıcı bir ceza sistemini yerleştirebilmek için açık ve net ortak kriterler geliştirilmesi;
- ▶ çocuklara karşı işledikleri cinsel suçtan dolayı hüküm giymiş suçlular hakkındaki verilerin toplanıp saklanması.

Araştırmaya ve yargılamaya ilişkin çocuk dostu usuller

- ▶ çocuk mağdurların yargı işlemleri süresince iyi korunması ve yaşamış oldukları sarsıntının daha da ağırlaşmasına izin verilmemesi;
- ▶ çocuk mağdurların mahremiyetinin, kimliğinin ve imajının korunması;
- ▶ çocukların ve ailelerinin haklarına saygı gösterilerek çocuk mağdurların ihtiyaçlarına uygun tedbirlerin alınması;
- ▶ çocuk mağdurlarla yapılan görüşmelerin sayıca sınırlı tutulması; bu görüşmelerin güven verici ortamlarda, bu amaca yönelik eğitilmiş profesyonel kişilerce yapılması.

İzleme

- ▶ bilgi ve veri toplanmasına katkıda bulunmak, Sözleşme'nin yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası her düzeyde uygulanmasının izlenmesine imkan sağlamak. Sözleşme gereği oluşturulan izleme mekanizması "Lanzarote Komitesi"dir.

Sözleşmenin kapsamında hangi suçlar yer alır?

Sözleşme, cinsel sömürü ve cinsel istismar oluşturan davranışları Madde 18-23'te tanımlamaktadır.

Bu sözleşme ile ilk kez bir uluslararası anlaşma, cinsel istismar suçunu tanımlamakta ve cinsel istismarı suç saymaktadır. Araştırmaların ortaya koyduğuna göre, çocukların tanıdığı kimseler ya da ilişkisi olan kimseler tarafından cinsel istismara uğraması, çocuklara karşı cinsel şiddetin psikolojik açıdan en fazla hasar yaratan ve mağdur üzerinde uzun süre kalıcı etkiler bırakan şekillerinden biridir. Sözleşme, bir yetişkinin bir çocukla cinsel açıdan ilişki kurduğu vakaların, özellikle zor kullanma ve tehdit unsuru varsa, suç oluşturduğunu kabul etmektedir.

Sözleşme şu davranışların da suç oluşturduğunu kabul eder:

- ▶ çocuk fuhuşuyla ilgili suçlar;

Çocuk fuhuşuna olan talep önemli derecede artmıştır ve çoğu kez organize suçlar ve insan ticaretiyle bağlantılıdır. Sözleşme, fuhuş yapan çocukları hem "çalıştıranlar" hem de "kullananlar" için cezai yaptırımlar getirerek, bu konudaki arz ile talep arasında bağ oluşturmaktadır.

- ▶ çocuk pornografisiyle ilgili suçlar;

Çocuk hakkında pornografik yayınların üretilmesi, önerilmesi, dağıtılması, bunlara sahip olunması ve internet ortamında görüntülenmesi sözleşmede suç oluşturan fiiller olarak kabul edilmektedir.

- ▶ çocuklara cinsel amaçlı teklifler yapılması (kandırılması);

Kandırma kavramı ilk kez uluslararası anlaşmada yer almakta; bu da göstermektedir ki, çocukların ilk kez sanal ortamda, özellikle internetteki sohbet ve oyun sitelerinde rastladıkları yetişkin kimselerle buluştuklarında cinsel yönden zarar görüyor olmaları giderek daha endişe verici bir durum haline gelmektedir. "Kandırma" terimi, cinsel haz amacıyla çocuğu kullanmak için çocuğu cinsel istismara hazırlama anlamına gelmektedir.

Kim cezalandırılabilir?

Sözleşmede belirlenmiş olan suçlardan herhangi birini işleyen herhangi bir kişi hakkında yargı süreci başlatılabilir. En ağır suçlar için ise, söz konusu fiilin suç sayılmadığı yabancı bir devletin sınırları içinde bile işlense, suç faili, vatandaş olduğu ülkeye döndüğünde yargılanabilir. Bunun amacı çocuk seks turizmi ile mücadele etmektir.